

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ТУРИЗМУ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ТУРЕЧЧИНИ)

В сучасних ринкових умовах у розвинених країн світу виникає необхідність пошуку шляхів вдосконалення діяльності національного господарства. На сьогодні «країни-курорти» надають значну державну підтримку туристичним підприємствам. Тому особливе значення займає державне регулювання туристичної діяльності країни щодо розвитку сфери послуг, підвищення якості сервісу, розвитку інфраструктури та підвищення привабливості туристичних регіонів.

Заслуговує на увагу розвиток сфери послуг, яка є однією з найперспективніших та прибуткових видів діяльності у світі. Розвиток туризму не потребує значних капіталовкладень, а полягає у використанні природно-рекреаційного потенціалу держави. Сфера послуг з часом здатна стати однією з провідних галузей економіки України та перетворити державу із сировинної та економічно залежної в економічно розвинену країну. На сьогодні у нашій країні склалася ситуація при, якій українці надають перевагу відпочинку за кордоном, а не внутрішньому туризму. У громадян склалося стереотипне уявлення про те, що за кордоном є атракції, які варто відвідати, а інформацією про туристично-рекреаційний потенціал України володіють не так вже й багато подорожуючих. Закордонні курорти відрізняються від українських рівнем якості наданих послуг, але із підвищенням рівня сервісу в Україні можливий стрімкий розвиток туристичної галузі.

Згідно з діючим законодавством України регулювання туристичної діяльності здійснює Верховна Рада України, Кабінет міністрів України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері туризму та курортів, Верховною Радою Автономної Республіки Крим та Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, а також іншими органами в межах їх компетенції [1].

Однак у відповідному законі відсутнє загальне визначення поняття «державне регулювання сферою туризму», що вказує на не досконалість чинного законодавства в сфері туризму та можливості його покращення. Зарубіжні та українські вчені приділяють значну увагу дослідженню проблем та перспектив ефективного державного регулювання в індустрії туризму. Однак, шляхи удосконалення механізму державного регулювання у сфері туризму вивчені недостатньо.

Погоджуємось із дефініцією Є. В. Козловського «державне регулювання туристичної діяльності – це сукупність форм і методів цілеспрямованого впливу органів державної влади на діяльність господарюючих суб'єктів та ринкову кон'юнктуру з метою забезпечення нормальних умов функціонування ринкового механізму, реалізації державних соціально-економічних пріоритетів та вироблення єдиної концепції розвитку туризму в країні» [2, с. 115].

Державне регулювання туристичної діяльності здійснюється у відповідності з такими принципами:

- сприянні туристичній діяльності і створюванні сприятливих умов для її розвитку;
- визначенні і підтримуванні пріоритетних напрямків туристської діяльності;
- формуванні представлення про Україну як про країну, сприятливу для туризму;
- здійсненні підтримки та захисту українських туристів, туроператорів, турагентів і їх об'єднань [3, с. 37].

За Наумовою С.А. форми та методи державного регулювання туристичної діяльності поділяються на такі групи: управління туристичним попитом, управління туристичною пропозицією, заходи регулювання загального характеру. До управління туристичним попитом належать такі заходи[4, с. 116]:

- Маркетинг держави як туристично-привабливої території;
- Встановлення цінових порогів державою;
- Ліцензування та сертифікація туристичних підприємств;
- Встановлення преференцій для суб'єктів, які займаються туристичною діяльністю;
- Регулювання доступу до туристичних об'єктів;
- Підтримка розвитку соціального туризму.

До заходів регулювання туристичної пропозиції відноситься[4, с. 116]:

- Регулювання, проведення маркетингових досліджень та стратегічного планування;
- Оподаткування туристичних підприємств;
- Митне регулювання;
- Контроль над використанням землі.
- Створення сприятливих умов в країні для інвестицій.

Мельниченко О. А. та Шведун В. О. конкретизували механізми та засоби державного регулювання розвитку сфери туризму [5, с. 69]:

- Адміністративні (ліцензії, стандарти, сертифікати, візи, квоти, ліміти);
- Економічні (Бюджетне фінансування, державне замовлення, пільги, податки, збори, кредити, мінімальні та максимальні ціни, мінімальний розмір фінансового забезпечення суб'єкта туристичного бізнесу);
- Організаційні (макроекономічні плани, цільові комплексні програми);
- Соціально-психологічні (залучення, спонукання, роз'яснення примус);
- Нормативно-правові (законодавчі акти органів державної влади).

Задля розвитку індустрії туризму держава встановлює стратегію, застосовує відповідні методи. Тому найбільшого значення мають стратегічні дії, коли уряд приймає відповідні заходи щодо підтримання туристичного бізнесу в країні. Процес планування – це спосіб моделювання майбутнього. Від ступеня обґрунтованості планування залежить можливість уникнення помилок та використання можливостей.

Вдале стратегічне планування на державному рівні може мати позитивні наслідки для розвитку певної індустрії. Мальська М. П., Бордун О. Ю. дають таке визначення поняття «Планування – це сукупність знань про закономірності розвитку різних господарських систем в майбутньому»[6, с. 10].

Світова практика довела важливість впливу органів державної влади на регулювання туристичної діяльності. Активну стратегію розвитку туризму проводять розвинуті країни світу, які вважаються найкращими «країнами-курортами». Зарубіжні країни у свої стратегічні плани включають підвищення рівня якості сервісу, покращення туристичної інфраструктури та затвердження іміджу туристичного регіону на міжнародній арені. Країни Європейського Союзу затвердили Цілі сталого розвитку 2030 р., у яких зазначено розвиток і сфери послуг. Україна долучилася до затвердження цих цілей із адаптуванням до сучасного стану країни. Турецький уряд також займається стратегічним плануванням туризму, так було прийнято Стратегію розвитку туризму Туреччини до 2023 року. Туреччина приклад для наслідування стрімкого розвитку сфери туризму на світовій арені. Турецький уряд вдосконалює законодавство таким чином, щоб зміни сприяли розвитку туристичної галузі. Україна здатна використовувати досвід зарубіжних країн щодо впровадження ефективної туристичної політики.

Турецький уряд займається стратегічним плануванням туризму, так було прийнято Стратегію розвитку туризму Туреччини до 2023 року.Ця стратегія розвитку орієнтована на удосконалення співпраці держави та

приватних підприємств в сфері розвитку туризму, розвитку бренду країни як курорту, рентабельності туристичних курортів країни й передбачає поширення значимості туристичних послуг на світовій арені. Прикладом для наслідування з розвитку індустрії туризму можна вважати Туреччину. Це країна, яка займає одне із перших місць у рейтингах за співвідношенням "ціна-якість" серед інших курортів світу. Країна почала активно розвивати туристичну галузь з 1980-х рр., завдяки правильному стратегічному плануванню. В країні створювали сприятливі умови для розвитку сфери послуг.

В 1982 р. було прийнято Закон Турецької республіки «Про заохочення туристичного бізнесу». Туреччина надає підтримку у розвитку туристичної галузі, завдяки наданню преференцій туристичним підприємствам[7, с.89-90]:

- наданні податкових преференцій;
- виділенню бюджетних коштів на просування внутрішнього й в'їзного туризму;
- фінансуванню найбільш значимих проектів в туристичній індустрії;
- підготовці кадрів для сфери туризму;
- наданні бюджетних субвенцій й субсидій національним перевізникам, туроператорам, що здійснюють розвиток внутрішнього й в'їзного туризму;
- виділенню кредитів на пріоритетній основі й забезпеченні особливих умов їх погашення;
- забезпеченні розвитку інфраструктури туристичних районів, центрів, здійснюючи будівництво доріг, каналізації, водопроводу, тощо;
- наданні пільг туристичним підприємствам, розташованим у лісових масивах (стаття 15 закону № 2634). Підприємства вносять збір у лісовий фонд на третій рік після виділення території, а наступний платіж здійснюється їм на п'ятому році;
- наданні пільгових тарифів на комунальні послуги.

Таким чином, розвиток туристичної галузі України сприятиме розвитку економіки країни та покращенню добробуту населення загалом. У світі є приклади вдалої реалізації туристичної стратегії, які значно покращили економічний стан країни. Потрібно досліджувати ефективні шляхи удосконалення механізму державного регулювання сфери туризму на зарубіжному досвіді та адаптувати до нинішніх умов в Україні. Принцип планування як головний принцип сталого розвитку туризму України є базовим в Стратегії розвитку туризму Туреччини. Як

показує досвід інших країн важливе значення для розвитку сфери послуг має державна підтримка, вдосконалення законодавчо-правового регулювання туристичної галузі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про туризм», затверджений Постановою ВРУ № 325/95-ВР від 15.09.95, ВВР, 1995, № 31, ст.242 (із змінами, внесеними згідно із Законами № 124-VIII (124-19) від 15.01.2015, ВВР, 2015, № 14, ст.96) – ст. 7.
2. Козловський Є. В. Правове регулювання туристичної діяльності: навч. посібник. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 272 с.
3. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельногосподарства. Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, – 2007. – 300 с.
4. Наумова С. А. Экономика и предпринимательство в социально - культурном сервисе и туризме: Учеб. пособие – Томск: Изд. ТПУ, 2003.– 127 с.
5. Мельниченко О. А., Шведун В. О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні: монографія. Харків: Вид-во НУЦЗУ, 2017. - 153 с.
6. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.
7. Парфіненко А. Ю. Туристична політика зарубіжних країн : підручник / кол. авт. ; заред. А.Ю.Парфіненка. –Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 220 с.

КАТЕРИНА Г.М.

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ТОПОНІМІКИ

Майже всі географічні об'єкти – гори й низовини, моря й океани, острови, річки й озера, населенні пункти мають свої назви. Наука, що вивчає географічні назви називається топонімікою. До об'єкту дослідження топоніміки відносять “походження, смислове значення, розвиток, сучасний стан, написання та вимову, а також природні та соціальні умови минулого, за яких дані назви виникли” [6]. З іншого боку “топоніміка” – це сукупність географічних назв, розташованих на тій чи іншій місцевості.

Якщо звернутися до топоніміки, то важко не помітити, що географічні назви відображають особливості місцевості, її рельєф, природу, економіку, види господарювання, історію заселення краю, а також політичні аспекти розвитку певної території. Топоніміка країни, регіону знаходиться у постійній динаміці, яку можна звести до певних етапів.